

El misteri de les relíquies que té Alcoi del patró Sant Maure, màrtir

Aquest any 2020 se celebra el IV Centenari de l'elecció de Sant Maure com a patró (copatró) d'Alcoi. L'origen de tal patronatge està en el violent terratrèmol que, la vesprada del 2 de desembre de 1620, va tenir greus conseqüències per a la població d'Alcoi. Aquest moviment sísmic no sols va arruïnar esglésies, construccions públiques i cases, sinó que va causar la mort a vint-i-dos persones. Amb aquests antecedents, el tremolor que d'escasses conseqüències va seguir la nit següent entre el 2 i 3, va portar a celebrar l'endemà un Consell general per a elegir, per votació, un sant protector contra els terratrèmols. En aquesta sessió municipal presidida pel Regent de la Jurisdicció, Joan Sempere, el rector Marimón i els tres Jurats de la vila, en oir l'opinió de tot l'estament eclesiàstic secular i religiós, que va proposar l'elecció directa del sant del dia, Sant Maure màrtir, es va aprovar unànimement aquest sant com a patró i protector contra els sismes.

Segurament, al començament dels anys trenta del segle XIX, l'Ajuntament ja feia temps que pensava que per a augmentar i solemnitzar la devoció de la gent als patrons majors de la vila, Sant Jordi i Sant Maure, es feia necessari obtenir alguna relíquia dels seus cossos; i més, sent així que casualment part d'un i el cos de l'altre estaven en València: Sant Jordi, en la Catedral; i Sant Maure, en el Reial Col·legi del Corpus Christi. Per tant, els regidors van acordar escriure a les dos entitats a fi de demanar-los una relíquia de cada màrtir. Ambdues peticions van ser fetes el dia 3 de febrer de 1832.

En relació a Sant Maure, com que el seu cos estava dipositat en el Col·legi del Patriarca o Corpus Christi, amb l'excusa de no tenir relíquia alguna del gloriós patró Sant Maure, "deseoso este Ayuntamiento de dar mayor fomento a la devoción y piedad del pueblo" es va dirigir al "Muy Ilustre Señor" Rector i Col·legiats perpetus demanant-los

aquellas relíquias del cuerpo de este glorioso Santo que sean de su agrado, para poder exponerlos a la pública veneración en el día de su festividad que celebra las cuarenta horas en memoria de los terribles y repetidos terremotos que experimentó esta Villa, y de cuyo estrago la libertó San Mauro a quien eligió por su titular.¹

D'aquesta anhelada relíquia, de moment, no es va tindre cap notícia. No obstant resulta incomprensible la mateixa petició, perquè pareix ser que des de 1621, és a dir, un any després dels terratrèmols, ja es tenia en Alcoi una xicoteta relíquia de Sant Maure,² que segurament es guardaria en la que en aquell moment era l'església parroquial. És el pare Vilaplana el que explica detalladament la petició de la vila al Col·legi del Corpus Christi, que va acabar

¹ AMA, *Correspondencia. Copiador*. Borrador 1832, Al M.I.S. Rector y Colegiales..., 3 de febrer de 1832, sig. 3045.

² José VILAPLANA (1977). *Historia religiosa de Alcoy*. Alcoi: Edició facsímil de la Diputación Provincial de Alicante, p. 314-316.

amb la concessió de la relíquia de la meitat del dit petit del sant. La relíquia va ser rebuda en Alcoi a les quatre de la vesprada del dia 20 de desembre de 1621, en un ritual molt semblant i que ens recorda el de la recepció de la relíquia de San Jordi, més de dos segles després. Vilaplana Gisbert afegís que existia un acta de la recepció, que va ser protocol·litzada pel notari de la vila Juan Bodí. També trobem aquest relat de la petició de la relíquia de Sant Maure, en la *Guia de Alcoi* del cronista Vicedo.³

Se suposa que aquesta relíquia i el seu reliquiari (segurament barroc) estava -al menys fins l'any 1955-, en la parròquia de Sant Maure i Sant Francesc, segons es pot veure en l'article i en la foto que apareix en l'*Indicador Religioso* de la Reial Parròquia de Sant Maure i Sant Francesc, titulat "La reliquia de san Mauro Mártir", i que firma Rafael Coloma.⁴

Però és que a més, en un altre lloc també s'afirma que en 1863 es va adquirir una part del crani del màrtir, relíquia que es venerava en la que en aquell moment ja era la segona parròquia d'Alcoi, l'església de Sant Maure i Sant Francesc.⁵ Si fos així, en la parròquia hauria d'haver-hi dos relíquies del patró Sant Maure: aquesta del crani i la de 1621. Però ja que de la de 1863 no se sap res, almenys l'església de Sant Maure hauria de tenir la relíquia i el reliquiari del sant que podem veure en l'*Indicador Religioso*, de 1955. Tanmateix, no es així; perquè ara resulta que ningú sap cosa alguna d'aquestes dos relíquies.

Ara bé, tot i el que s'ha dit, actualment sí que existeix una relíquia del màrtir en la seua parròquia, que seria la tercera de la que es té notícia. Es tracta d'un os metatarsià i part d'un apòfisi vertebral, que estan continguts en la teca d'un modern reliquiari platejat. Aquest s'exhibeix en la festa del sant, que se celebra cada any entorn al 3 de desembre. Per a la concessió d'aquesta relíquia, el dia 10 d'octubre de 1969 es va obrir l'arqueta que conté el cos de Sant Maure que, com s'ha dit, està dipositat en el Reial Col·legi del Corpus Christi de València. Les despulles d'aquest màrtir romà havien sigut enviades pel papa Clement VIII a l'arquebisbe Juan de Ribera. I tot i que el prelat havia fulminat amb l'excomunió a tot aquell que traguera alguna de les relíquies que ell havia donat al Col·legi del Corpus, es veu que els juristes i els teòlegs de cada època varen encontrar la manera d'eludir aquesta pena, ja que com hem vist haurien sigut tres les relíquies -en aquest cas de Sant Maure-, que es van extraure i portar a Alcoi. Aquesta relíquia va ser entregada a la parròquia per l'arquebisbe de València, José Maria Garcia Lahiguera, el diumenge dia 7 de desembre del mateix any 1969, qui a migdia va celebrar una missa pontifical concelebrada, en honor de Sant Maure. En aquest acte, a més del rector de la

³ Remigio VICEDO (1925). *Guía de Alcoi*. Alcoi: El Serpis, p. 119.

⁴ AMA, Fons José María Soriano Bellver, fullet solt, *Indicador Religioso*, Año V, Alcoi, 3 de desembre, núm. 306, El text del senyor Coloma, pràcticament reproduïx el que havia dit el pare Vilaplana.

⁵ José MARTÍ (1864). *Guía del forastero en Alcoi*. Alcoi: Imprenta J. Martí, p. 257.

parròquia, Gaspar Navarro Fortuño, i la resta del clero, van estar presents les autoritats alcoianes civils i militars. La cerimònia religiosa va començar amb la lectura de l'acta de l'extracció de les relíquies, feta pel rector del Col·legi del Corpus Christi, Ignacio Valls Pallarés; i va acabar també amb la lectura de l'acta de recepció de les relíquies i reliquiari, que va llegir el notari actuant, José Antonio García de Cortázar Sagarmínaga, i va ser signada per les primeres autoritats presents.⁶

José María Soriano Bellver.

Abril, 2020.

Indicador Religioso
Real Parroquia de S. Mauro y S. Francisco

AÑO V ALCOY, 3 DE DICIEMBRE DE 1955 NÚM. 306

LA RELIQUIA DE SAN MAURO MARTIR

San Mauro mártir, Patrón de Alcoy

OPRENDIA

Con el mismo fervor que ayer pasara en la villa toda la ciudad de orendia hoy, cinco nuestro, el voto reservado de sus rezo y su amor. A aquella prediccion que se mostraste aplicando las su rias deontades. Los alcoyanos siguen forzados y apasionados, recordando tu

Un año después de la horrible catástrofe, Alcoy recibía parte de un hueso del Santo

PASADA la catástrofe del 3 de diciembre de 1620, y votado, *nemine discrepante*, San Mauro mártir, por Patrono de la villa, Alcoy desea poseer una reliquia del santo. En Valencia, en el Colegio del Corpus Christi, reposan los restos del mártir romano, que al arzobispo Juan de Ribera enviara el Papa, Clemente VIII. La villa comisiona para este menester, nada fácil, a dos alcoyanos: el presbítero Pedro Llopis, en representación del clero, y el notario Miguel Valls, síndico del Concell, por parte de éste. Hagamos historia. Miguel Valls autenticará, años después, en 1627, la intervención milagrosa del Niño Jesús del Milagro en el robo y hallazgo de las sagradas formas, de 1568.

Los alcoyanos suplican al arzobispo, justicia y jurados de Valencia, patronos del Colegio, la gracia de obtener para Alcoy una reliquia de San Mauro. En la mente de los valencianos está la pena de excomunion, que, el difunto arzobispo, Juan de Ribera, fulminara a quien extrajese del Colegio las reliquias que él legó. Pero la pretensión de Alcoy es justísima. Para tratar de complacer los deseos de la villa, hay necesidad de recurrir a teólogos y moralistas. Estudiando el caso, éstos interpretan la voluntad del arzobispo fundador, eludiendo la pena capital. Si Juan de Ribera

nombre. Puesto de esa comente estimo en que te tiene este pueblo, es ese tiempo soberbio que a ti y a sólo a ti las levantado Alcoy, sobre las mismas fuerzas que en el día de hoy, el día de hoy, un día azogado y jubbioso, nuestros antiguos.

Sigue tratándose, santo nuestro, a todos los alcoyanos. En la horrible la ha que, a punto, libera los espíritus de los fuerzas para que, a ejemplo suyo, mancomunados, hincados de saludos y bendiciones, la fe de Cristo, a altura de fuerzas y libranza, desentranados del alca. Hermana a todos los alcoyanos, volando suya en el dolor y la bonanza. Y a la hora de abates la gran intervega, por si sólo, a altura de alma de la catástrofe postera y una que vaden alguna a guiar para siempre de la vista de Dios.

La Junta Directiva de la Asociación.

Alcoyanos: Inscribe en la Asociación de San Mauro

LA RELIQUIA

He aquí el reliquiario, donde se guarda un pequeño resto del mártir romano, cuyo cuerpo se conserva en el Colegio del Corpus Christi de Valencia. (El Povo Estudio).

viviese—había fallecido en 1611—, hubiera entregado a Alcoy, no cabe duda, una reliquia de San Mauro. Así razonaron. Y así fue. Ante el notario valenciano, Luis Pánu, el 18 de diciembre de 1621, Antonio Barberá, colegial perpetuo del Corpus Christi, hace entrega a los presbíteros Jaime Bonanat y Pedro Llopis, y al notario Miguel Valls, de la mitad del hueso del dedo meñique del cuerpo del mártir romano.

Jaime Bonanat regresa rápido a la villa, «para donar una tan principal nova y alegrar lo poble», dice el acta. A las cuatro de la tarde del 20 de diciembre, llegan a Alcoy los otros dos comisionados, mosén Pedro Llopis y el notario Miguel Valls, portadores de la reliquia. En las afueras del pueblo, conforme se baja al río Riquer, a espaldas de un corral, se ha improvisado un altar. Junto a él esperan el justicia y los jurados, los sacerdotes del clero secular y las comunidades de agustinos y franciscanos, soldados con arcabuces y pueblo.

Seguimos el acta. Sobre el improvisado altar, muchas imágenes de santos. Los religiosos, con capas pluviales, cruz alzada y relicario, y los soldados y vecinos, todos en procesión, salen al encuentro de los viajeros, que llegan con la reliquia del mártir. Así que éstos arriban, el presbítero Pedro Llopis hace entrega a mosén Ginés Pascual de una cajita, dentro de la cual está el hueso del santo. La reliquia es mostrada al pueblo congregado. La formalidad no falta: *prestito juramento*, los tres comisionados dicen que han estado en Valencia y que aquella es la misma reliquia que, en el Colegio del Corpus Christi, les ha sido entregada por el colegial perpetuo Antonio Barberá. Entonando el *Te Deum*, la procesión se encamina a la iglesia, donde se le rinde a la reliquia el primer culto, guardándose luego en el sagrario parroquial.

Todo esto cuenta Juan Bodí, notario, que recibió dicho día el acta público. Uno de los testigos que firman el acta de recepción de la reliquia de San Mauro es Jordi Mayor, a quien le estaba reservado el honor de autenticar, treinta y dos años más tarde, nada menos que el sacro suceso de los liros del Carrascal.

RAFAEL COLOMA

IMP. «S. S. A.» - ALCOY

⁶ Ciudad de Alcoy, 9 de desembre de 1969.